

Vendula Mlčochová

Odras britského a amerického feminizmu v české společnosti 19. století

Posudek oponenta diplomové práce

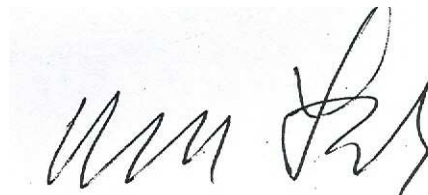
Po přečtení diplomové práce Venduly Mlčochové jsem si připomněl povzdech paní Pavly Horské, že zabývat se dnes ženskou otázkou je v soudobé historiografii jistou módou. Renomovaná historička neměla tím na mysli solidní, na důkladné heuristice založené, promyšlené a podnětné studie, ale takové, jež se dají poprávu charakterizovat jako povrchní. Nechci se nikterak dotýkat dobrého úmyslu, který stál u vzniku této práce, tak jak je formulován hned v první větě: „komparace anglo-amerického feministického hnutí s českým ženským hnutím“. To byl záměr zajisté chvályhodný a užitečný, o to víc, že konfrontace české historiografické produkce s anglosaskou by byla nadmíru potřebná. Výsledek v podobě předloženého spisu se s ním však bohužel v nejednom ohledu rozchází. Diplomantka uvádí v první poznámce (s. 8) několik titulů anglosaské provenience, v soupisu literatury pak další, ale není zřejmé, do jaké míry s nimi vskutku pracovala; v textu cituje – pokud se nemýlím – pouze dva. Co ovšem postrádám, je zevrubná analýza uvedených prací, která by byla velmi přínosná. (To se ostatně týká i pramenů a literatury českého původu, ze kterých čerpala.) Vlastní text, dělený do pěti kapitol kolísavé úrovně, je neurovaný, výklad není dostatečně plynulý a nevyhnul se několikerému opakování. Zavinil to patrně spěch, v jakém byla diplomová práce vytvářena. Buď jak buď, uvedené nedostatky jdou na vrub toho, že autorka v úvodní části dostatečně nepromyslela a neformulovala otázky, na které by chtěla ve svém spisu hledat odpovědi. Za přednost naopak považuji pokus o vymezení a genezi základních pojmů jako „emancipace“ či „feminismus“ a postižení oné „specifiky“ českého ženského hnutí, spočívající v podřízenosti potřebám národní emancipace; naproti tomu u charakteristik britského a amerického feminizmu postrádám explicitní důraz na občanský princip. Celkem uspokojivě byly vyznačeny jednotlivé fáze vývoje ženské otázky v české společnosti. Nejsm si však jistý, zda diplomantka kupříkladu porozuměla tomu, že Boženu Němcovou charakterizuje – abych tak řekl – „emancipace skutky“ nebo že charitativní a filantropická činnost Marie Riegrové představuje jakýsi model pro aktivity manželek pozdějších státníků. V této souvislosti se nabízí otázka, do jaké míry tu lze vést analogii s působením žen amerických prezidentů či britských premiérů. Co se týče salonů, mám za to, že diplomantka přecenila jejich úlohu v českém feminizmu; odkazují zde na podnětný a polemický příspěvek

Jiřího Raka a Víta Vlnase v sborníku z plzeňského sympozia věnovaného tomuto společenskému fenoménu („Česká hra na salon“); kde se vzal salon Karoliny Světlé (s. 100), je mi záhadou. Předstupněm činné účasti žen v politice byla její reflexe, jak ji shledáváme třeba u Marie Červinkové-Riegrové (její zápisky a postavení jakési otcovy „asistentky“) nebo i Karoliny Světlé. Za větší pozornost než v pouhém jednom odstavci (s. 105) stály Náprstkovy „scrap-books“, zejména těch 19 knih novinových výstřižků týkajících se „ženské otázky“. Totéž platí i o časopisech vedených ženami a určených ženám.

U poznámkového aparátu, v němž se sice vyskytují ojedinělé chyby, oceňuji, že byl využit i pro vysvětlivky či překlady. V soupisu pramenů a literatury chybí jména editorek sborníku o salonech, B. Lífka je správně Lifka (literární historik a bibliograf), „dobová publicistika“ náleží mezi prameny stejně jako tisk, kde navíc chybí uvedení studovaných ročníků.

Velmi vzdálená je diplomantce znalost interpunkce (nebo je to prostá nedbalost?). Nemenší slabinou je vnější stránka zpracování: v některých místech je obtížné odlišit citát od autorského textu, stránkování kapitol v obsahu neodpovídá skutečnosti.

Předloženou diplomovou práci Venduly Mlčochové nicméně doporučuji k obhajobě, ale s ohledem na uvedené nedostatky ji nemohu hodnotit lépe než jako **dobrou**.

Doc. Robert Sak

České Budějovice, 18. ledna 2007.